Lietas Nr. C04302111
Lietas arhīva Nr. C-0419-13/4

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rīgā, 2013.gada 19.decembrī

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijas

tiesnesis J.Freimanis,

ar sekretāri V.Makarus,

piedaloties MSIA /Nosaukums A/ administratoram /pers. A/, AS /Nosaukums B/ pārstāvjiem /pers. B/ un zvērinātam advokātam Vairim Reinholdam, trešajai personai /pers. C/, trešajai personai /pers. D/, kas arī trešās personas SIA /Nosaukums C/ valdes loceklis,

izskatot atklātā tiesas sēdē Rīgā, Rīgas apgabaltiesas telpās civillietu MSIA /Nosaukums A/ prasībā pret AS /Nosaukums B/ par galvojuma līguma atzīšanu par spēkā neesošu, AS /Nosaukums B/ prasībā pret MSIA /Nosaukums A/ par kreditora prasījuma atzīšanu Ls 582 875,68 apmērā, ar trešajām personām lietā SIA/Nosaukums C/, /pers. D/, /pers. C/, /pers. E/ un /pers. F/, nodibināja:

Aprakstošā daļa

2011.gada 21.aprīlī MSIA /Nosaukums A/ administrators Rīgas apgabaltiesā cēlis prasību pret AS /Nosaukums B/ par galvojuma līguma atzīšanu par spēkā neesošu.

Pamatojoties uz Civillikuma 1696.pantu un 1714.pantu, Maksātnespējas likuma 92.pantu un 93.pantu, lūgts atzīt par spēkā neesošu no noslēgšanas brīža 2009.gada 6.novembra Galvojuma līgumu Nr.081-2/2009, ar kuru SIA /Nosaukums A/ galvojusi par labu AS /Nosaukums B/ par SIA /Nosaukums C/ saistību izpildi saskaņā ar 2009.gada 6.novembra Kredīta līgumu Nr.081/2009.

Prasības pieteikumā norādīts, ka ar Limbažu rajona tiesas 2010.gada 13.oktobra spriedumu pasludināts SIA /Nosaukums A/ maksātnespējas process, par administratoru iecelts /pers. A/.

2009.gada 6.novembrī starp SIA /Nosaukums C/ un AS /Nosaukums B/ noslēgts Kredīta līgums Nr.081/2009 par aizdevuma 768 950,00 *euro* izsniegšanu SIA /Nosaukums C/. Ar 2010.gada 5.augusta grozījumiem Nr.3 pie Kredīta līguma Nr.081/2009 aizdevuma summa palielināta līdz 794 152,00 *euro*. Aizdevuma mērķis – nekustamā īpašuma /adrese A/, iegāde.

Ar 2009.gada 6.novembra Galvojuma līgumu Nr.081-2/2009 prasītāja galvojusi par labu AS /Nosaukums B/ par SIA /Nosaukums C/ saistību izpildi saskaņā ar Kredīta līgumu.

Uzskata, ka Galvojuma līgums atzīstams par spēkā neesošu no noslēgšanas brīža saskaņā ar Maksātnespējas likuma XVI nodaļas „Darījumu apstrīdēšana" noteikumiem.

Galvojuma līgums noslēgts mazāk kā vienu gadu pirms maksātnespējas procesa iestāšanās dienas. Tam stājoties spēkā, prasītājai nodarīti zaudējumi, būtiski pasliktinājies tās finanšu stāvoklis.

Atbildētāja zinājusi par zaudējumu nodarīšanu, jo jau sākotnēji visus prasījumus, kas izriet no Kredīta līguma, plānojusi dzēst no galvinieka līdzekļiem.

Galvojot par labu AS /Nosaukums B/ par SIA/Nosaukums C/ saistību izpildi, kas izriet no Kredīta līguma, SIA „/Nosaukums C/ nav devusi nekādu pretizpildījumu, galvojumam nav nekādas saistības ar prasītājas saimniecisko darbību, tā rezultātā prasītāja nav varējusi gūt materiālu labumu. Galvojuma līgums pielīdzināms dāvinājuma līgumam Maksātnespējas likuma 93.panta pirmās un trešās daļas izpratnē, savukārt administratoram ir pienākums celt tiesā prasību par parādnieka mantas dāvinājuma līguma atzīšanu par spēkā neesošu atbilstoši Civillikuma 1927.panta noteikumiem.

Tādējādi, pamatojoties uz Maksātnespējas likuma 92.pantu un 93.pantu, Galvojuma līgums atzīstams par spēkā neesošu no tā noslēgšanas brīža.

Tāpat Galvojuma līgums atzīstams par spēkā neesošu no noslēgšanas brīža sakarā ar pierādījumu trūkumu par saistību rašanos

saskaņā ar galveno prasījumu – Kredīta līgumu.

Neskatoties uz vairākkārtējiem administratora pieprasījumiem, ne AS /Nosaukums B/, ne prasītājas parādnieka pārstāvis /pers. D/, kurš vienlaikus arī SIA /Nosaukums C/ valdes loceklis, nav administratoram iesnieguši pierādījumus ne par kredīta izsniegšanu saskaņā ar Kredīta līgumu, ne par kredīta izlietojumu saskaņā ar Kredīta līgumā noteiktajiem mērķiem, ne par tiesiskajiem pamatiem, uz kuriem veiktas darbības ar līdzekļiem, kas izsniegti saskaņā ar Kredīta līgumu.

Ņemot vērā, ka administratoram nav iesniegti pietiekami pierādījumi par to, kādā apmērā un vai vispār pastāv spēkā esoša galvenā saistība saskaņā ar Kredīta līgumu, nepastāv arī blakus prasījums – prasītājas saistība, kas izriet no Galvojuma līguma.

Turklāt attiecībā uz prasītājas galvojumu par saistību izpildi saskaņā ar Kredīta līgumu iestājušies Civillikuma 1714.pantā minētie apstākļi. Administratora rīcībā nav informācijas, ka AS /Nosaukums B/ laika posmā no 2010.gada 27.septembra (saskaņā ar iesniegto kreditora prasījumu galvenā parādnieka SIA /Nosaukums C/saistību izpildes termiņš) būtu veikusi jebkādas piedziņas darbības pret SIA ,/Nosaukums C/ lai gan kopš 2010.gada septembra pagājis pietiekams laiks, lai vērstu piedziņu un izsolē pārdotu mantu, kas saskaņā ar Kredīta līgumu ieķīlāta saistību nodrošināšanai. Pieļautais vilcinājums uzskatāms par „neatvainojamu" Civillikuma 1714.panta izpratnē.

Par celto prasību 2011.gada 6.jūnijā tiesā saņemti AS /Nosaukums B/ paskaidrojumi, kuros norādīts, ka atbildētāja prasību neatzīst.

Paskaidrojumos norādīts, ka nepamatots prasītājas apgalvojums par to, ka Galvojuma līgums tai nodara zaudējumus, un atbildētāja zinājusi par to nodarīšanu.

Galvojuma līgums nepamatoti pielīdzināts dāvinājuma līgumam, kas pēc savas būtības un tiesiskajām sekām ir dažādi tiesību institūti.

Uzskata, ka administratoram iesniegti pietiekami pierādījumi par to, ka pastāv spēkā esoša galvenā saistība saskaņā ar Kredīta līgumu, un līdz ar to pastāv arī blakus prasījums – prasītājas saistība, kas izriet no Galvojuma līguma.

Ņemot vērā, ka atbildētāja nenodrošināto kreditora prasījumu MSIA /Nosaukums A/ administratoram iesniegusi 2010.gada 12.novembrī, tā nav rīkojusies nolaidīgi, izdarot piedziņu no parādnieka. Turklāt Civillikuma 1714.panta noteikumi nav attiecināmi uz galvinieku, kurš uzņēmies saistību kā pats parādnieks.

Ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijas 2012.gada 12.marta tiesas sēdes protokollēmumu lietā kā trešās personas bez patstāvīgiem prasījumiem pieaicināti /pers. C/, /pers. D/ un SIA /Nosaukums C/.

Ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijas 2012.gada 12.marta lēmumu civillieta MSIA /Nosaukums A/ prasībā pret AS /Nosaukums B/ par galvojuma līguma atzīšanu par spēkā neesošu apvienota ar civillietu AS /Nosaukums B/ prasībā pret MSIA /Nosaukums A/ par kreditora prasījuma atzīšanu.

AS /Nosaukums B/ cēlusi prasību pret MSIA /Nosaukums A/ par kreditora prasījuma atzīšanu.

Pamatojoties uz Civillikuma 1587.pantu, 1692.pantu un 1698.pantu, lūgts atzīt AS /Nosaukums B/ prasījuma tiesības pret MSIA /Nosaukums A/, kas izriet no Kredīta līguma Nr.081/2009 un Galvojuma līguma Nr.081-2/2009, Ls 582 875,68 apmērā.

Prasības pieteikumā norādīts, ka 2009.gada 6.novembrī starp AS /Nosaukums B/ un SIA /Nosaukums C/ kā kredīta ņēmēju noslēgts Kredīta līgums Nr.081/2009.

Laika periodā no 2009.gada 6.novembra līdz 2010.gada 31.augustam banka izsniegusi kredīta ņēmējam kredītu Ls 558 133,20 apmērā.

Kredīta līguma saistību izpildes nodrošināšanai noslēgti šādi līgumi: 2009.gada 6.novembrī starp banku, kredīta ņēmēju un SIA /Nosaukums A/ kā galvinieku noslēgts Galvojuma līgums Nr.081-2/2009, saskaņā ar kuru SIA /Nosaukums A/ uzņēmusies atbildēt bankai kā pats galvenais parādnieks par kredīta pamatsummu, kas izriet no Kredīta līguma, visiem kredīta pamatsummas palielinājumiem, ja tādi tiek veikti nākotnē saskaņā ar Kredīta līguma grozījumiem vai pārjaunojumiem, procentiem par kredīta izmantošanu, līgumsodu un citiem bankas blakus prasījumiem, ieskaitot kompensāciju par bankas tiesas izdevumiem.

2009.gada 6.novembrī starp banku, kredīta ņēmēju un /pers. C/ un /pers. D/ kā galviniekiem, noslēgts Galvojuma līgums Nr.08-1/2009, saskaņā ar kuru /pers. C/ un /pers. D/ uzņēmušies atbildēt bankai kā pats galvenais parādnieks par kredīta pamatsummu, kas izriet no Kredīta līguma, visiem kredīta pamatsummas palielinājumiem, ja tādi tiek veikti nākotnē saskaņā ar Kredīta līguma grozījumiem vai pārjaunojumiem, procentiem par kredīta izmantošanu, līgumsodu un citiem bankas blakus prasījumiem, ieskaitot kompensāciju par bankas tiesas izdevumiem.

2009.gada 6.novembrī starp banku un SIA /Nosaukums C/ kā Ķīlas devēju noslēgts Hipotēkas līgums Nr.081/2009, saskaņā ar kuru par labu bankai ieķīlāts SIA /Nosaukums C/ piederošais nekustamais īpašums /adrese B/, ar kadastra Nr./numurs A/. Hipotēka nostiprināta Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījumā Nr./numurs B/.

Kredīta atmaksas termiņš noteikts 2011.gada 1.janvāris (ieskaitot). Kredīta ņēmējs nav pildījis ar Kredīta līgumu uzņemtās saistības, tas ir, nav veicis procentu par kredīta izmantošanu samaksu nolīgtajā kārtībā un termiņos.

Ņemot vērā, ka Kredīta līgumā paredzēto maksājumu termiņš kavēts ilgāk par 20 kalendārajām dienām (kopš 2010.gada 6.augusta),

banka 2010.gada 3.septembrī atkāpusies no Kredīta līguma, jauns no Kredīta līguma izrietošo saistību izpildes datums noteikts 2010.gada 13.septembris.

Ņemot vērā, ka bankai radušās šaubas, vai adresātiem paziņojums piegādāts/izsniegts, 2010.gada 15.septembrī banka nosūtījusi adresātiem brīdinājumu par saistību izpildes termiņa pagarināšanu, kurā atkārtoti paziņojusi par atkāpšanos no Kredīta līguma, pagarinot no Kredīta līguma izrietošo saistību izpildes termiņu līdz 2010.gada 27.septembrim.

Ar Limbažu rajona tiesas 2010.gada 13.oktobra spriedumu SIA /Nosaukums A/ pasludināta par maksātnespējīgu. 2010.gada 10.novembrī banka pieteikusi MSIA /Nosaukums A/ administratoram nenodrošinātā kreditora prasījumu Ls 582 875,68 apmērā, pamatojoties uz 2009.gada 6.novembra Galvojuma līgumu Nr.081-2/2009.

2010.gada 17.novembrī administrators pieņēmis lēmumu, ar kuru nolēmis neatzīt nenodrošinātā kreditora prasījumu pilnā apmērā. Par minēto lēmumu banka iesniegusi sūdzību, kas ar Limbažu rajona tiesas 2011.gada 4.marta lēmumu apmierināta, uzliekot par pienākumu MSIA /Nosaukums A/ administratoram novērst pieļautos trūkumus. 2011.gada 4.aprīlī administrators pieņēmis lēmumu, ar kuru nolēmis atkārtoti neatzīt AS /Nosaukums B/ pieteikto nenodrošinātā kreditora prasījumu. Par minēto lēmumu banka iesniegusi sūdzību, kura ar Limbažu rajona tiesas 2011.gada 10.maija lēmumu noraidīta.

Līdz prasības pieteikuma sagatavošanas dienai no Kredīta līguma izrietošās saistības nav izpildītas, parāds nav atmaksāts.

2013.gada 6.martā tiesā saņemts AS /Nosaukums B/ paziņojums „Par parāda aprēķina pievienošanu civillietai", kurā norādīts, ka pēc prasības celšanas tiesā izsolē pārdots nekustamais īpašums, kas kalpojis par nodrošinājumu Kredīta līgumam, kā rezultātā samazinājusies parāda summa, kas izriet no Kredīta līguma un Galvojuma līguma, un sastāda Ls 240 164,53.

2013.gada 22.martā tiesā saņemti AS /Nosaukums B/ prasības pieteikuma grozījumi, kuros lūgts atzīt AS /Nosaukums B/ kreditora prasījumu pret MSIA /Nosaukums A/ Ls 367 453,63 apmērā.

Ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijas 2013.gada 20.marta tiesas sēdes protokollēmumu lietā kā trešā persona bez patstāvīgiem prasījumiem pieaicināta /pers. F/.

Ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijas 2013.gada 16.septembra tiesas sēdes protokollēmumu lietā kā trešā persona bez patstāvīgiem prasījumiem pieaicināts /pers. E/.

2013.gada 27.novembrī tiesā saņemti AS /Nosaukums B/ prasības pieteikuma grozījumi, kuros norādīts, ka sakarā ar judikatūras maiņu (Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta 2013.gada 30.janvāra spriedums) veikts procentu un līgumsoda pārrēķins, kā rezultātā lūgts atzīt AS /Nosaukums B/ kreditora prasījumu pret MSIA /Nosaukums A/ Ls 353 722,60 apmērā, kas saskaņā ar Padomes noteikto maiņas kursu (1 *euro* = 0.702804 lati) un *Euro* ieviešanas kārtības likuma 6.pantu, sastāda 503 301,92 *euro.*

Uz 2013.gada 11.decembra tiesas sēdi trešā persona /pers. E/ nav ieradies, nav informējis tiesu par neierašanās iemesliem, kā arī nav lūdzis lietu izskatīt bez trešās personas klātbūtnes tiesas sēdē. Par lietas izskatīšanas laiku un vietu trešajai personai paziņots Civilprocesa likuma 56.panta kārtībā.

Uz tiesas sēdi nav ieradusies trešā persona /pers. F/. 2013.gada 13.septembrī tiesā saņemts /pers. F/ iesniegums, kurā lūgts lietu izskatīt bez trešās personas klātbūtnes tieas sēdē.

Pie šādiem apstākļiem tiesa nekonstatē Civilprocesa likuma 209.pantā minētos apstākļus lietas izskatīšanas atlikšanai un saskaņā ar Civilprocesa likuma 156.panta pirmo daļu uzskata par iespējamu izskatīt lietu bez trešo personu klātbūtnes tiesas sēdē.

Tiesas sēdē MSIA /Nosaukums A/ administrators /pers. A/ prasību uzturēja, AS /Nosaukums B/ prasību neatzina.

Tiesas sēdē AS /Nosaukums B/ pārstāve /pers. B/ prasību uzturēja, MSIA /Nosaukums A/ prasību neatzina.

Tiesas sēdē trešā persona /pers. D/, kas arī trešās personas SIA /Nosaukums C/valdes loceklis, AS /Nosaukums B/ prasību neatzina, MSIA /Nosaukums A/ prasību uzskatīja par pamatotu. Norādīja, ka Galvojuma līgums parakstīts pret /pers. D/ gribu, AS /Nosaukums B/ piespiedusi /pers. D/ parakstīt Galvojuma līgumu, izmantojot spaidus, kas izpaudušies draudu formā.

Tiesas sēdē trešā persona /pers. C/ AS /Nosaukums B/ prasību neatzina, MSIA /Nosaukums A/ prasību uzskatīja par pamatotu.

Motīvu daļa

Tiesa, iepazīstoties ar civillietas materiāliem, novērtējot lietas izskatīšanas gaitā gūtos pierādījumus, uzklausot lietas dalībnieku paskaidrojumus tiesas sēdē, atzīst, ka MSIA /Nosaukums A/ prasība pret AS /Nosaukums B/ par 2009.gada 6.novembra Galvojuma līguma Nr.081-2/2009 atzīšanu par spēkā neesošu noraidāma, savukārt AS /Nosaukums B/ prasība pret MSIA /Nosaukums A/ par kreditora prasījuma atzīšanu 503 301,92 *euro* apmērā apmierināma.

2009.gada 6.novembrī starp SIA /Nosaukums C/ un AS /Nosaukums B/ noslēgts Kredīta līgums Nr.081/2009 par aizdevuma 768 950,00 *euro* izsniegšanu SIA /Nosaukums C/. Aizdevuma mērķis – nekustamā īpašuma /adrese A/, iegāde *(Lietas lapa Nr.10-18, I sējums).*

Tāpat 2009.gada 6.novembrī starp AS /Nosaukums B/, kredīta ņēmēju SIA /Nosaukums C/ (tās valdes locekļa /pers. D/ personā) un SIA /Nosaukums A/ (tās valdes locekļa /pers. F/ personā) kā galvinieku noslēgts Galvojuma līgums Nr.081-2/2009, saskaņā ar kuru SIA /Nosaukums A/ uzņēmusies atbildēt bankai kā pats galvenais parādnieks par kredīta pamatsummu, kas izriet no Kredīta līguma, visiem kredīta pamatsummas palielinājumiem, ja tādi tiek veikti nākotnē saskaņā ar Kredīta līguma grozījumiem vai pārjaunojumiem, procentiem par kredīta izmantošanu, līgumsodu un citiem bankas blakus prasījumiem, ieskaitot kompensāciju par bankas tiesas izdevumiem *(Lietas lapa Nr.25-28, I sējums).*

2010.gada 18.februārī noslēgti Kredīta līguma Nr.081/2009 grozījumi Nr.1, 2010.gada 11.jūnijā noslēgti Kredīta līguma Nr.081/2009 grozījumi Nr.2 *(Lietas lapa Nr.19-20; 21-22, I sējums).*

Ar 2010.gada 5.augusta grozījumiem Nr.3 pie Kredīta līguma Nr.081/2009 aizdevuma summa palielināta līdz 794 152,00 *euro (Lietas lapa Nr.23-24, I sējums).*

No Tiesu informatīvajā sistēmā (TIS) pieejamiem datiem, kā arī no lietas materiāliem secināms, ka ar Limbažu rajona tiesas 2010.gada 13.oktobra spriedumu pasludināts SIA /Nosaukums A/ maksātnespējas process, par administratoru iecelts /pers. A/.

MSIA /Nosaukums A/ maksātnespējas procesa administratora ieskatā noslēgtais Galvojuma līgums Nr.081-2/2009, ar kuru SIA /Nosaukums A/ galvojusi par labu bankai par SIA /Nosaukums C/ saistību izpildi saskaņā ar Kredīta līgumu Nr.081/2009, nodara zaudējumus SIA /Nosaukums A/ un pasliktina tās finansiālo stāvokli, turklāt banka zinājusi par šādu zaudējumu nodarīšanu, jo jau sākotnēji plānojusi visus prasījumus, kas izriet no Kredīta līguma Nr.081/2009 dzēst no galvinieka līdzekļiem.

Saskaņā ar Galvojuma līguma 1.1.punktu SIA /Nosaukums A/ neatsaucami uzņēmusies beznosacījumu pienākumu samaksāt bankai Galvenā parādnieka (SIA /Nosaukums C/) parādu, ja tāds izveidosies sakarā vai pamatojoties uz Kredīta līgumu Nr.081/2009, kas noslēgts starp banku un SIA /Nosaukums C/.

Saskaņā ar Galvojuma līguma 1.2.punktu un 1.3.punktu, SIA /Nosaukums A/ uzņēmusies atbildēt bankai kā pats galvenais parādnieks par kredīta pamatsummu, kas izriet no Kredīta līguma Nr.081/2009, tās palielinājumiem un blakus prasījumiem.

Savukārt Galvojuma līguma 1.4.punktā SIA /Nosaukums A/ kā galvinieks apliecinājusi, ka iepazinusies ar Kredīta līguma Nr.081/2009 saturu un tas pilnībā saprotams.

Atbilstoši Civillikuma 1692.pantam galvojums ir ar līgumu uzņemts pienākums atbildēt kreditoram par trešās personas parādu, neatsvabinot tomēr pēdējo no viņas parāda.

Ņemot vērā, ka galvojums pēc savas būtības nevar nest galviniekam nekādu materiālo labumu un būt finansiāli izdevīgs, jo tas ir uzņemts galvinieka pienākums atbildēt par trešās personas parādu, par nepamatotu uzskatāms prasītāja apgalvojums par to, ka Galvojuma līgums nodara zaudējumus SIA /Nosaukums A/, un tādējādi tas atzīstams par spēkā neesošu.

Turklāt saskaņā ar Civillikuma 1587.pantu tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējam pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumus.

Civilprocesa likuma 93.panta pirmā daļa paredz, ka katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība.

Lietas izskatīšanas gaitā nav pierādīts apstāklis, ka banka jau sākotnēji plānojusi visus prasījumus, kas izriet no Kredīta līgumu Nr.081/2009 dzēst no galvinieka līdzekļiem, un tādējādi zinājusi par zaudējumu nodarīšanu SIA /Nosaukums A/. Turklāt, kā jau secināts, galvojums pēc savas būtības nevar nest galviniekam nekādu materiālo labumu un būt finansiāli izdevīgs, jo tas ir uzņemts galvinieka pienākums atbildēt par trešās personas parādu.

MSIA /Nosaukums A/ maksātnespējas procesa administratora ieskatā Galvojuma līgums ir pielīdzināms dāvinājuma līgumam Maksātnespējas likuma 93.panta pirmās un trešās daļas izpratnē, jo galvojuma rezultātā SIA /Nosaukums A/ nav varējusi gūt materiālu labumu.

Atbilstoši Civillikuma 1692.pantam galvojums ir ar līgumu uzņemts pienākums atbildēt kreditoram par trešās personas parādu, neatsvabinot tomēr pēdējo no viņas parāda.

Tiesa norāda, ka galvojuma līgums nav pielīdzināms dāvinājuma līgumam, jo galvojums ir saistību tiesību pastiprināšanas veids. Galvojums ir blakus saistība, kas kalpo par citas galvenās parādu saistības nodrošinājumu. Savukārt saskaņā ar Civillikuma 1912.pantu dāvinājums ir tiesisks darījums, ar kuru kāds aiz devības piešķir otram bez atlīdzības kādu mantisku vērtību. Dāvinājums ir bezatlīdzības atsavinājuma līgums.

Ņemot vērā, ka galvojuma līgums un dāvinājuma līgums pēc savas būtības un tiesiskajām sekām ir dažādi tiesību institūti, prasītājs nepamatoti galvojuma līgumu pielīdzinājis dāvinājuma līgumam.

MSIA /Nosaukums A/ maksātnespējas procesa administrators norādījis, ka nav iesniegti pietiekami pierādījumi par to, kādā apmērā un vai vispār pastāv spēkā esoša galvenā saistība saskaņā ar Kredīta līgumu, un līdz ar to nepastāv arī blakus prasījums – prasītājas saistība, kas izriet no Galvojuma līguma.

Saskaņā ar Kredīta līgumu Nr.081/2009 (ar visiem tā grozījumiem), kas noslēgts starp banku un SIA „/Nosaukums C/" (tās valdes

locekļa /pers. D/ personā), SIA /Nosaukums C/ izsniegts kredīts par kopējo summu EUR 794 152,00.

Saskaņā ar Kredīta līguma 12.2.punktu kredīts uzskatāms par izsniegtu kredīta ņēmējam sākot ar dienu, kad kredīta pamatsummu vai attiecīgo daļu no kredīta pamatsummas banka ieskaitījusi kontā (saskaņā ar 11.7.punktu – kredīta ņēmēja norēķinu kontā Nr./konta numurs/ vai saskaņā ar Kredīta līguma 2.2.punktu – Kredīta izsniegšanas kontā Nr./konta numurs/).

Tiesa secina, ka lietas materiāliem pievienotie konta izraksti apliecina kredīta izsniegšanas faktu.

Turklāt kredīta izsniegšanas faktu apliecina arī kredīta ņēmēja (SIA „/Nosaukums C/") valdes locekļa /pers. D/ 2010.gada 5.augustā parakstītie Kredīta līguma Grozījumi Nr.3, kuru 3.1.1.punktā fiksēta kopējā jau izsniegtā un bankai neatmaksātā kredīta pamatsummas daļa, kas grozījumu parakstīšanas dienā veidojusi EUR 768 950,00. Līdz ar to /pers. D/ kā SIA /Nosaukums C/ amatpersona apliecinājis, ka kredīts norādītajā apmērā izsniegts, ka arī apliecinājis SIA „/Nosaukums C/ pamatsummas parādu uz 2010.gada 5.augustu.

Tiesa norāda, ka kredīta izsniegšanas faktu apliecina arī kredīta izlietojums Kredīta līgumā (ar visiem tā grozījumiem) norādītājiem mērķiem.

Un proti, izmantojot bankas piešķirto kredītu, iegādāts nekustamais īpašums /adrese B/, ar kadastra Nr./numurs A/. Kā redzams no Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījuma Nr./numurs C/*(Lietas lapa Nr.62-67, I sējums)*, nekustamā īpašuma 2/3 dom.ājamās daļas pārgājušas SIA /Nosaukums C/īpašumā 2009.gada 19.novembrī no /pers. K/ un /pers. L/, vienlaicīgi dzēšot saistības pēc Kredīta līguma Nr.056/2007 (kredīta ņēmējs SIA /Nosaukums E/). 1/3 domājamā daļa no nekustamā īpašuma pārgājusi SIA /Nosaukums C/ īpašumā no /pers. M/, izsoles, kuru rīkojis zvērināts tiesu izpildītājs Valsts amatpersona, rezultātā.

Bez tam secināms, ka nekustamajam īpašumam, pamatojoties uz 2009.gada 6.novembra Kredīta līgumu Nr.081/2009 (ar tā grozījumiem) un 2009.gada 6.novembra Hipotēkas līgumu Nr.081/2009 (ar tā grozījumiem), reģistrēta hipotēka par labu bankai. Zemesgrāmatā reģistrēti arī Kredīta līguma Grozījumi Nr.3.

Tāpat secināms, ka kredīta saistību izpildes nodrošināšanai noslēgti arī citi Kredīta līguma 7.punktā norādītie nodrošinājuma līgumi.

Un proti, 2009.gada 6.novembrī starp banku un SIA/Nosaukums C/ noslēgts arī Komercķīlas līgums *(Lietas lapa Nr.68-71, I sējums)* un Kapitāldaļu komercķīlas līgums *(Lietas lapa Nr.76-79, I sējums),* par kuru reģistrāciju Uzņēmumu reģistrā izsniegti Komercķīlas reģistrācijas akti *(Lietas lapa Nr.80-82, I sējums).*

2009.gada 6.novembrī noslēgts arī Galvojuma līgums Nr.081-1/2009, kas noslēgts starp Banku, kredīta ņēmēju SIA /Nosaukums C/ un /pers. C/ un /pers. D/ kā galviniekiem *(Lietas lapa Nr.83-86, I sējums).*

No lietas materiāliem nav konstatējams, ka kredīta ņēmējs būtu izvirzījis pretenzijas par kredīta izsniegšanas vai saņemšanas apstākļiem vai Kredīta līguma noteikumu neizpildi no bankas puses.

Tādējādi secināms, ka iesniegti pietiekami pierādījumi tam, ka pastāv spēkā esoša galvenā saistība saskaņā ar Kredīta līgumu, un līdz ar to pastāv arī blakus prasījums - prasītājas saistība, kas izriet no Galvojuma līguma.

MSIA /Nosaukums A/ maksātnespējas procesa administrators norādījis, ka attiecībā uz prasītājas galvojumu par saistību izpildi saskaņā ar Kredīta līgumu iestājušies Civillikuma 1714.pantā minētie apstākļi. Un proti, administratora rīcībā nav informācijas, ka AS /Nosaukums B/ laika posmā no 2010.gada 27.septembra (saskaņā ar iesniegto kreditora prasījumu galvenā parādnieka SIA/Nosaukums C/ saistību izpildes termiņš) būtu veikusi jebkādas piedziņas darbības pret SIA ,/Nosaukums C/, lai gan kopš 2010.gada septembra pagājis pietiekams laiks, lai vērstu piedziņu un izsolē pārdotu mantu, kas saskaņā ar Kredīta līgumu ieķīlāta saistību nodrošināšanai.

Civillikuma 1714.pantā noteikts, ka galvinieks atsvabinās no savas atbildības, kad kreditors rīkojies nolaidīgi, izdarot piedziņu no parādnieka, un pielaidis pēc apstākļiem neatvainojamu vilcinājumu.

Saskaņā ar Galvojuma līgumu SIA /Nosaukums A/ uzņēmusies atbildēt bankai kā pats galvenais parādnieks par kredīta pamatsummu, kas izriet no Kredīta līguma, visiem kredīta pamatsummas palielinājumiem, ja tādi tiek veikti nākotnē saskaņā ar Kredīta līguma grozījumiem vai pārjaunojumiem, procentiem par kredīta izmantošanu, līgumsodu un citiem bankas blakus prasījumiem, ieskaitot kompensāciju par bankas tiesas izdevumiem.

Saskaņā ar Galvojuma līguma 12.1.punktu banka tiesīga prasīt no galvinieka bankas prasījumu apmierināšanu tiklīdz galvenais parādnieks nesamaksā kādu maksājumu Kredīta līgumā noteiktajā termiņā un/vai neievēro kādu citu tā saistību, kas izriet no Kredīta līguma.

Atbilstoši Civillikuma 1702.pantam, kad pret galvinieku ceļ prasību, viņš var prasīt, lai kreditors griežas ar to papriekš pie galvenā parādnieka, ja piedziņa no tā izdarāma tikpat sekmīgi un viegli. Šī tiesība atkrīt, ja galvinieks noteikti no tās atteicies. Par tādu atteikšanos uzskatāms jau arī tas, ja galvinieks uzņemas saistību kā pats parādnieks.

Pamatojoties uz Galvojuma līguma 10.5.punktu un 12.4.punktu, banka tiesīga tieši vērsties ar prasījumu pie galvinieka par galvenā parādnieka saistību izpildi pret banku un parāda apmaksu, jo galvinieks atteicies no tiesībām prasīt, lai banka vispirms prasību ceļ pret galveno parādnieku parāda samaksai.

Tātad saskaņā ar Galvojuma līguma noteikumiem un atbilstoši Civillikuma 1702.pantam, bankai ir tiesības tieši vērsties ar prasību par parāda, kas izriet no Kredīta līguma, apmaksu pie galvinieka – MSIA /Nosaukums A/.

Kā jau secināts, ar Limbažu rajona tiesas 2010.gada 13.oktobra spriedumu pasludināts SIA /Nosaukums A/ maksātnespējas process.

No lietas materiāliem konstatējams, ka banka nenodrošināto kreditora prasījumu iesniegusi MSIA /Nosaukums A/ administratoram 2010.gada 12.novembrī.

Līdz ar to tiesa nekonstatē, ka banka būtu rīkojusies nolaidīgi, izdarot piedziņu no parādnieka MSIA /Nosaukums A/.

Turklāt Civillikuma 1714.panta noteikumi attiecībā uz kreditora nolaidību un neatvietojamu vilcinājumu neattiecas uz galvinieku, kurš uzņēmies saistību kā pats parādnieks *(Latvijas Republikas Civillikuma komentāri. Ceturta daļa. Saistību tiesības. Autoru kolektīvs. Prof. K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcija. Rīga. 1998. 221.lpp.)*

Tiesas sēdē SIA „AIK-23" valdes loceklis /pers. D/ norādīja, ka par Galvojuma līgums parakstīts pret /pers. D/ gribu, AS /Nosaukums B/ piespiedusi /pers. D/ parakstīt Galvojuma līgumu, izmantojot spaidus, kas izpaudušies draudu formā.

Civillikuma 1440.pantā noteikts, lai tiesisks darījums būtu spēkā, nepietiek ar to vien, ka tā dalībnieki izteic savu gribu, bet ir vēl vajadzīgs, lai šī griba būtu radusies brīvi – bez maldības, viltus vai spaidiem.

Civilprocesa likuma 92.pantā noteikts, ka pierādījumi ir ziņas, uz kuru pamata tiesa nosaka tādu faktu esamību vai neesamību, kuriem ir nozīme lietas izspriešanā.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 93.panta pirmajai daļai, katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība.

Lietas izskatīšanas gaitā nav konstatēti apstākļi, kas pierādītu, ka AS /Nosaukums B/ piespiedusi /pers. D/ parakstīt Galvojuma līgumu, izmantojot spaidus, kas izpaudušies draudu formā.

Turklāt Galvojuma līgumā norādīts, ka puses līgumu noslēdz, vadoties no brīvas gribas un labas ticības, bez viltus, maldības un/vai spaidiem.

Pie šādiem apstākļiem MSIA /Nosaukums A/ prasība pret AS /Nosaukums B/ par galvojuma līguma atzīšanu par spēkā neesošu noraidāma.

Ņemot vērā, ka lietas izskatīšanas gaitā nav konstatējams pamats 2009.gada 6.novembrī starp AS /Nosaukums B/, kredīta ņēmēju SIA /Nosaukums C/ (tās valdes locekļa /pers. D/ personā) un SIA /Nosaukums A/ (tās valdes locekļa /pers. F/ personā) kā galvinieku noslēgtā Galvojuma līguma Nr.081-2/2009 atzīšanai par spēkā neesošu, tiesa atzīst, ka minētā prasījuma izvērtēšanas rezultātā konstatētie apstākļi vienlaikus kalpo par pamatu AS /Nosaukums B/ prasības pret MSIA /Nosaukums A/ par kreditora prasījuma atzīšanu 503 301,92 *euro* apmērā apmierināšanai.

Saskaņā ar Civillikuma 1587.pantu tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējam pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumus.

Saskaņā ar Civillikuma 1692.pantu galvojums ir ar līgumu uzņemts pienākums atbildēt kreditoram par trešās personas parādu, neatsvabinot tomēr pēdējo no viņas parāda.

Atbilstoši Civillikuma 1698.pantam galvinieks atbild nevien par pašu galveno parādu, bet arī par tā blakus prasījumiem, parādnieka vainas vai nokavējuma dēļ nodarītiem zaudējumiem un tiesu izdevumiem.

Saskaņā ar Civillikuma 1652.panta 3.punktu parādnieka nokavējums ar visām tā sekām iestājas pats no sevis, kad viņš palaidis garām termiņu, kas nolikts izpildīšanai vai nu ar likumu, vai ar līgumu, vai arī pēc parašas.

Saskaņā ar Kredīta līguma 3.1.punktu kredīta atmaksas termiņš noteikts 2011.gada 1.janvāris (ieskaitot), 3.2., 3.4., 3.5.punktos noteiktā Kredīta atmaksas kārtībā.

No lietas materiāliem nav konstatējams, ka kredīta ņēmējs būtu izpildījis ar Kredīta līgumu uzņemtās saistības, tas ir, kredīta ņēmējs nav veicis procentu par kredīta izmantošanu samaksu nolīgtajā kārtībā un termiņos.

Kredīta līguma 20.5.1.punktā noteikts, ka gadījumā, ja kredīta ņēmējs ilgāk par divdesmit kalendārajām dienām nokavējis kādu ar līgumu noteikto kredīta un/vai procentu un/vai komisijas maksas un/vai līgumsoda maksājumu termiņu, bankai tiesīga vienpusēji atkāpties no Kredīta līguma.

No lietas materiāliem secināms, ka, ņemot vērā, ka Kredīta līgumā paredzēto maksājumu termiņš kavēts ilgāk par 20 kalendārajām dienām (kopš 2010.gada 6.augusta), banka atbilstoši Kredīta līguma 20.5.1.punktam 2010.gada 3.septembrī atkāpusies no Kredīta līguma, jauns no Kredīta līguma izrietošo saistību izpildes datums noteikts 2010.gada 13.septembris. *(Lietas lapa Nr.170, I sējums)*

2010.gada 15.septembrī banka nosūtījusi paziņojuma adresātiem brīdinājumu par saistību izpildes termiņa pagarināšanu, kurā atkārtoti paziņojusi par atkāpšanos no Kredīta līguma, pagarinot no Kredīta līguma izrietošo saistību izpildes termiņu līdz 2010.gada 27.septembrim. *(Lietas lapa Nr.171, I sējums)*

2010.gada 10.novembrī banka pieteikusi MSIA /Nosaukums A/ administratoram nenodrošinātā kreditora prasījumu Ls 582 875,68 apmērā, pamatojoties uz 2009.gada 6.novembra Galvojuma līgumu Nr.081-2/2009. *(Lietas lapa Nr.172, I sējums)*

2010.gada 17.novembrī administrators pieņēmis lēmumu, ar kuru nolēmis neatzīt nenodrošinātā kreditora prasījumu pilnā apmērā. *(Lietas lapa Nr.173-176, I sējums)*

No lietas materiāliem secināms, ka par minēto lēmumu banka iesniegusi sūdzību, kas ar Limbažu rajona tiesas 2011.gada 4.marta lēmumu apmierināta, uzliekot par pienākumu MSIA /Nosaukums A/ administratoram novērst pieļautos trūkumus. *(Lietas lapa Nr.181-187, I sējums)*

2011.gada 4.aprīlī administrators pieņēmis lēmumu, ar kuru nolēmis atkārtoti neatzīt AS /Nosaukums B/ pieteikto nenodrošinātā kreditora prasījumu. *(Lietas lapa Nr.188-192, I sējums)*

Par minēto lēmumu banka iesniegusi sūdzību, kura ar Limbažu rajona tiesas 2011.gada 10.maija lēmumu noraidīta. *(Lietas lapa Nr.193-198;199-209, I sējums)*

No lietas materiāliem nav konstatējams, ka no Kredīta līguma izrietošās saistības būtu izpildītas un parāds būtu atmaksāts, tādējādi banka tiesīga prasīt no kredīta līguma izrietošo saistību izpildi no galvinieka – MSIA /Nosaukums A/.

Saskaņā ar Civillikuma 1587.pantu tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējam pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumus.

Saskaņā ar Civillikuma 1943.pantu aizņēmējam jāatdod tāda pati summa vai tāds pats daudzums, kādu viņš saņēmis.

Tādējādi tiesa atzīst, ka banka tiesīga prasīt no MSIA /Nosaukums A/ kredīta ņēmējam izsniegto, bet neatmaksāto aizdevuma pamatsummu, kas saskaņā ar AS /Nosaukums B/ parāda aprēķinu *(Lietas lapa Nr.88, II sējums)* sastāda 487 634,04 *euro*.

Saskaņā ar Civillikuma 1716.pantu līgumsods ir pametums, ko kāda persona uzņemas ciest sakarā ar savu saistību tajā gadījumā, ja viņa šo saistību neizpildītu vai neizpildītu pienācīgi.

Civillikuma 1717.pants nosaka, ka līgumsodu var pievienot katram līgumam, un to var noteikt nevien naudā, bet arī citās vērtībās. Līgumsoda apmēru noteic līdzēji, un tas nav aprobežots ar zaudējumu lielumu, kādi paredzami no līguma neizpildīšanas.

Atbilstoši Civillikuma 1720.panta 2.punktam kreditors var prasīt kā līgumsodu, tā arī līguma izpildīšanu, ja līgumsods bijis norunāts ne tik daudz par neizpildīšanu vispār, kā par neizpildīšanu īstā laikā.

Savukārt Civillikuma 1753.pantā noteikts, ka ar procentiem jāsaprot tā atlīdzība, kas dodama par kādas naudas summas vai citu atvietojamu lietu (844.p.) lietošanas atvēlējumu vai kavējumu, samērā ar viņu daudzumu un lietošanas ilgumu.

Tiesai nav pamata apšaubīt 2013.gada 27.novembrī tiesā saņemto AS /Nosaukums B/ parāda aprēķinu *(Lietas lapa Nr.88, II sējums),* kurā veikts procentu un no Kredīta līguma neizpildes izrietošā līgumsoda pārrēķins (aizdevuma pamatsumma – 487 634,04 *euro*; procentu parāds – 4 019,85 *euro*; likumisko procentu parāds 9 265,11 *euro*; līgumsoda parāds 116,06 *euro*, komisijas maksa – 2 266,86 *euro*) - un tādējādi apmierināms AS /Nosaukums B/ prasījums par AS /Nosaukums B/ kreditora prasījuma atzīšanu pret MSIA /Nosaukums A/ Ls 353 722,60 apmērā, kas saskaņā ar Padomes noteikto maiņas kursu (1 *euro* = 0.702804 lati) un *Euro* ieviešanas kārtības likuma 6.pantu, sastāda 503 301,92 *euro.*

Pie šādiem apstākļiem AS /Nosaukums B/ prasība pret MSIA /Nosaukums A/ par kreditora prasījuma atzīšanu 503 301,92 *euro* apmērā apmierināma.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 93.pantu, 97.pantu un 193.pantu, tiesa

nosprieda:

MSIA /Nosaukums A/ prasību pret AS /Nosaukums B/ par 2009.gada 6.novembra Galvojuma līguma Nr.081-2/2009 atzīšanu par spēkā neesošu **noraidīt.**

AS /Nosaukums B/ prasību pret MSIA /Nosaukums A/ par kreditora prasījuma atzīšanu 503 301,92 *euro* apmērā **apmierināt.**

Atzīt A S /Nosaukums B/, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, kreditora prasījumu pret MSIA /Nosaukums A/, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, 503 301,92 *euro* (piecsimt trīs tūkstoši trīssimt viens *euro* un 92 centi)apmērā.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā 20 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātā, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas apgabaltiesā.

Pilns sprieduma teksts sastādīts 2014.gada 18.februārī.

Tiesnesis /paraksts/ J.Freimanis